

Копилова Ольга Володимирівна
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

ПРИНЦИПИ ПОБУДОВИ ТРЕЙДИНГОВИХ МЕРЕЖ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ФОНДОВОГО РИНКУ

Сучасний розвиток світових економічних відносин, у тому числі й фінансових, відзначається поширенням процесів інтеграції та глобалізації. Відповідно до цього національний фінансовий капітал перетворюється на глобальний та починає виконувати функцію каталізатора глобальних зрушень у міжнародних фінансово-економічних відносинах та трансформації відповідних інституцій. М. Кастельс, який вперше вжив словосполучення «мережеве суспільство», називає сучасне глобальне суспільство – суспільством мережевих структур, підкреслюючи їх, з одного боку, всеосяжний, а з іншого – визначальний характер, коли «влада структури виявляється сильнішою за структуру влади», а сам факт приналежності до тієї чи іншої мережі стає найважливішим джерелом влади і змін в суспільстві. Особливістю сучасного суспільства у трактуванні М. Кастельса є не стільки домінування інформації, скільки трансформація варіантів її використання, коли провідну роль у суспільстві відіграють глобальні мережеві структури, що витісняють традиційні форми взаємовідносин. За М. Кастельсом, мережева структура є комплексом взаємопов'язаних вузлів. Конкретний зміст кожного вузла залежить від характеру тієї конкретної мережевої структури, про яку йде мова [1].

Мережею називається система, за допомогою якої формується процес комунікації. Таким чином, можна стверджувати, що за допомогою мереж активізується основна функція ринку, мінімізується інформаційна асиметрія та формується більш удосконалена архітектура фінансового простору. Зазначені явища мають відтворюватись, насамперед, завдяки розвиненій інфраструктурі, що з точки зору технологічної парадигми О. Е. Вільямсона визначається як сукупність організаційно-правових форм, опосередковуючих рух фондів цінностей, а його інституціональна парадигма розглядає інфраструктуру як сукупність інститутів, підприємств, що обслуговують ринок і виконують низку функцій по забезпеченню стабільного режиму роботи. При цьому всі зазначені інститути повинні відноситись до сфери нематеріального виробництва [2].

Еволюція трейдингових мереж фондового ринку пояснюється об'єктивними потребами сучасної економіки та викликами фінансових криз. Традиційні форми організаторів торгівлі на фондовому ринку спостерігаються лише в країнах з нерозвиненою економікою та є неконкурентоспроможними. В результаті неоднорідності розвитку, викликаній різними умовами та темпами розвитку фінансових систем та потреб реального сектору економіки, сформувались такі основні групи вузлів трейдингових мереж:

- традиційні фондові біржі та ПТС, що виконують вузький набір функцій та обслуговують локальний ринок;
- традиційні загальнонаціональні фондові біржі, що виконують вузький набір функцій, але мають встановлені кореспондентські відносини із закордонними біржами;
- фондові біржі, що, завдяки об'єднанню з фондовими центрами, отримали можливість розширити свій функціонал до максимуму та стати повноцінними та постійними вузлами глобальної трейдингової мережі;
- фондові центри;
- фінансові центри.

Таким чином, можна визначити принципи, на яких ґрунтується побудова трейдингових мереж фондового ринку. Всі групи вузлів можна розділити на 2 категорії: повноцінні та неповноцінні в залежності від ступеню інтегрованості до глобального фінансового простору. Наступний принцип: можливість подальшого переходу до найвищого рівня, тобто трансформація функціонала та значення для фінансового середовища. Якщо виконання зазначеного принципу неможливе через об'єктивні причини (низький ступінь готовності чи зростання конкуренції), то може виникнути принцип пошуку нових вузлів дотичності для подальшої еволюції системи. Це означає формування нових сталих напрямків фінансових потоків, розширення функціоналу.

Слід також виділити принцип незворотності: при переході від нижчого до більш високих рівнів зворотній рух можливий лише в умовах катаклізмів (війн, революцій тощо) та є надзвичайним.

Принцип самозбереження має дуалістичне сприйняття. Зрозуміло, що формування вузла найвищого рівня змушує його користувачів здійснювати підтримку його функціонування навіть у найважчих кризових умовах. З іншого боку, це може призвести до ситуації, коли допускаються власні помилки чи махінації при впевненості у підтримці в будь-якій ситуації.

Запропонована структура трейдингових мереж фондового ринку має яскраво виражений вектор підпорядкування – зверху донизу та має низку позитивних моментів. Фактично регіональні елементи, що підпорядковуються наступним рівням, вже не формують регіональний фондовий ринок і середовище свого існування, а пристосовуються до вже існуючого зовнішнього середовища. Перелік принципів побудови трейдингових мереж в умовах глобалізації фондового ринку не є виключним та остаточним. Багато питань залишаються дискусійними, що зумовлюватиме подальші дослідження.

Список використаних джерел і літератури

1. Джиган О. В. Философские аспекты использования сетевых технологий // Экономические и социально-гуманитарные исследования. – 2015. – № 1 (5). – с. 110-115.
2. Уильямсон О. Экономические институты капитализма: Фирмы, рынки, “отношенческая” контрактация / О. Уильямсон. – СПб. : Лениндздат, CEV Press, 1996. – 702 с.